YN EFFEITHIOL O 1af IONAWR 2011

RHEOLIADAU

AR GYFER GWEINYDDU MYNWENTYDD A YMDDIRIEDWYD YNG NGHORFF CYNRYCHIOLWYR YR EGLWYS YNG NGHYMRU

CADWRAETH MYNWENTYDD

1. Bydd y Cyngor Plwyf Eglwysig yn gyfrifol i Gorff y Cynrychiolwyr am ofal priodol, cynnal a chadw pob mynwent yn y plwyf gan gynnwys y muriau, llidiardau, cloddiau, llwybrau, glaswellt a choed, ac am atgyweirio unrhyw niwed iddynt pa fodd bynnag yr achoswyd ef, a rhaid iddo ddarparu yswiriant priodol a digonol ar gyfer hynny gydag yswiriantwyr penodedig yr Eglwys yng Nghymru.

2. O fewn termau'r Rheoliadau hyn, bydd pob agwedd ar gadwraeth mynwentydd yn ofal a dyletswydd Cynghorau Plwyf Eglwysig.

3. Rhaid i'r Archddiacon anfon neu beri anfon i Gorff y Cynrychiolwyr (pan ofynnir am hynny gan Gorff y Cynrychiolwyr) adroddiad ar unrhyw fynwent yn ei archddiaconiaeth gan nodi ei chyflwr a datgan a yw'r cyfryw fynwent neu unrhyw ran ohoni wedi peidio â chael ei defnyddio.

TALIADAU A CHRONFA CADWRAETH MYNWENT

4. O'r taliadau sy'n ddyledus yn ôl y Rheolau (ac eithrio'r taliadau hynny sy'n ddyledus i'r Periglor dan reoliad 5 o hynyma), rhaid i'r Cyngor Plwyf Eglwysig, neu yn achos cadeirlan nad yw'n eglwys plwf y Deon a'r Cabidwl, sefydlu Cronfa Cadwraeth Mynwent, a gymhwysir yn unol â rheoliad 1 o hynyma. Pan ofynnir am hynny, rhaid i'r Cyngor roi cyfrif i Gorff y Cynrychiolwyr am bob derbyniadau a thaliadau.

5. Gyda golwg ar y taliadau sydd i'w talu dan yr Ail Atodlen i'r Rheolau:

(a) bydd pob taliadau am wasanaeth y Periglor ac am gofestru claddu i'w talu i'r Periglor, ac eithrio pan yw'r Periglor yn ddeon cadeirlan neu yn archddiacon, pan fydd y cyfryw daliadau yn achos cadeirlan nad yw'n eglwys plwyf i'w talu i'r Deon a'r Cabidwl, ond fel arall i'r Cyngor Plwyf Eglwysig;

(b) y mae pob tâl am gladdu mewn bedd neu gladdgell i'w dalu i Gronfa Cadwraeth y Fynwent;

(c) y mae'r taliadau am yr hawl i godi cofebau a cherrig beddau, gan gynnwys rhai'n perthyn i weddillion corff a losgwyd, i'w talu i Gronfa Cadwraeth y Fynwent ac i'r Periglor, yn y cyfryw gyfrannau ag y penderfyna Corff y Cynrychiolwyr neu'r pwyllgor priodol ohono o bryd i'w gilydd.

BEDDAU

6. Yn ddarostyngedig i reoliad 1 o hynyma, bydd y Periglor yn gyfrifol am arolygu'n gyffredinol bob mynwent yn y plwyf ac am briodoli lle beddau.

7. Ni cheir gwneud nac agor na bedd na chladdgell heb ganiatâd y Periglor. Telir cost gwneud neu agor bedd neu gladdgell gan y sawl a ofynnodd am wneud y gwaith.

8. Ni ellir cael hawl barhaol neu lwyrneilltuol i gladdu mewn unrhyw fedd neu gladdgell ond drwy Hawleb.

9. Ac eithrio drwy Hawleb ni cheir claddu na daearu gweddillion corff a losgwyd o fewn 12' (3658mm) i adeiladwaith eglwys nac o fewn 6' (1829mm) i fur terfyn y fynwent oddieithr mewn claddgell sydd eisoes yn bod neu fedd a nodwyd.

10. Rhaid i dop arch a gladdwyd mewn bedd fod o leiaf 3' (914mm) islaw lefel gyffredin y tir.

TYSTYSGRIFAU A RHYBUDDION

11. Cyn claddu rhaid cyflwyno i'r Periglor neu ei gynrychiolydd dystysgrif cofrestru'r farwolaeth, neu, lle bo cwest, Orchymyn y Crwner.

12. Wrth roi rhybudd am fwriadu claddu plentyn marw-anedig, rhaid cyflwyno tystysgrif a roddwyd gan y Cofrestrydd, neu, os bu cwest, Orchymyn y Crwner, fel y gofynnir gan adran 5 o Ddeddf Cofrestru Geni a Marw, 1926, a rhaid cofnodi'r claddu yng Nghofrestr y Claddedigaethau.

GWEDDILLION CORFF A LOSGWYD

13. *(1)* Yn ddarostyngedig i'r hyn o nodir isod, gall y Periglor ganiatáu daearu mewn mynwent weddillion corff a losgwyd, ond ni cheir gwasgar gweddillion o'r fath.

(2) Yn ddarostyngedig i ganiatâd Hawleb, gall Cyngor Plwyf Eglwysig, gyda chaniatâd y Periglor, lwyrneilltuo rhan neu rannau o'r fynwent ar gyfer claddu gweddillion cyrff a losgwyd, wedi eu daearu naill ai heb lestr neu mewn llestr a fydd yn pydru'n gyflym, ac mewn rhan o'r fath ni cheir codi mwy nag un gofeb a gymeradwywyd gan Hawleb dros yr holl weddillion a ddaearwyd yn y modd hwn.

(3) Yn ychwanegol neu yn lle darpariaethau rheoliad 13(2) o hynyma, yn ddarostyngedig i ganiatiâd Hawleb, gall Cyngor Plwyf Eglwysig, gyda chaniatâd y Periglor, lwyrneilltuo rhan neu rannau o'r fynwent ar gyfer claddu mewn darnau tir unigol weddillion cyrff a losgwyd wedi eu daearu heb lestr neu mewn llestr a fydd yn pydru'n gyflym neu mewn llestr pren, a gellir nodi darnau tir unigol o'r fath â cherrig fflat syml yn unig, heb fob yn fwy na 12" (305mm) wrth 12" (305mm), wedi eu gosod yn is na lefel gyffredin y tir, neu garreg ben union heb fob yn fwy na 18" (457mm) o uchder wrth 12" (305mm) o led neu gerrig llethrog heb fod yn fwy na 18" (457mm) o hyd wrth 12" (305mm) o led a 4" (102mm) o uchder yn y pen.

(4) Ar wahân i hyn ni cheir daearu gweddillion corff a losgwyd ond mewn bedd neu gladdgell.

(5) Y mae darpariaethau rheoliadau 14 a 15 ynghylch trefn derbyn, deunydd cofebau a cherrig beddau a'r geiriad arnynt, i'w cymhwyso at y cerrig fflat, cerrig pen, neu gerrig llethrog a nodwyd yn rheoliad 13(3) o hynyma.

(6) Ni chaniateir mewn unrhyw amgylchiad dderbyn i fynwent lestri wedi eu gwneud yn llwyr neu'n rhannol o blastig.

(7) Rhaid cofnodi enwau'r unigolion y claddwyd gweddillion llosgedig eu cyrff a manylion eraill perthnasol yng Nghofrestr y Claddedigaethau, neu ynteu yng nghofnodion y plwyf, gan nodi mai gweddillion corff a losgwyd ydynt.

(8) *(a)* Bydd y taliadau i'r Periglor neu'r Offeiriad arall am ei wasanaeth yr un â'r taliadau cyfatebol ynglŷn â chladdu.

(b) Hanner y tâl ar gyfer cadwraeth mynwent a godir am ddaearu gweddillion corff a losgwyd, ac eithrio lle rhoddir gweddillion corff a losgwyd mewn bedd neu gladdgell newydd o faintioli llawn, pan fydd y tâl yr un ag am gladdu.

CODI COFEBAU A CHERRIG BEDDAU

14. *(1)* Rhaid i bob cais am ganiatâd i godi neu i newid cofeb neu garreg fedd, neu i newid neu i ychwanegu at ei geiriad, gan gynnwys y rhai hynny sy'n perthyn i weddillion corff a losgwyd, gael ei wneud i'r Periglor ar y ffurflen a ddarparwyd gan Gorff y Cynrychiolwyr ac wedi ei harwyddo gan y ceisiedydd, a rhaid cynnwys yr union eiriad a fwriedir ac arddull y llythrennu.

(2) Ac eithrio lle gorchmynnir yn wahanol gan un o Lysoedd yr Eglwys yng Nghymru y sawl sy'n gwneud y cais a fydd yn gyfrifol am yr holl gostau ynglŷn â chais am godi cofeb neu garreg fedd, neu am wneud, newid neu ychwanegu at y geiriad.

15. *(1)* Wedi cael caniatâd ysgrifenedig y Periglor gellir derbyn i fynwent garreg fedd

(a) a fydd yn cynnwys naill ai

(i) carreg pen gymwys heb fod yn fwy na 4' (1219mm) o uchder, neu

(ii) groes gymwys heb fod yn fwy na 4' (1219mm) o uchder, neu

(iii) garreg fedd syml, wedi ei gosod yn is na lefel gyffredin y tir, neu

(iv) garreg lethrog i nodi darn tir unigol lle daearwyd gweddillion corff a losgwyd.

(b) heb fod wedi ei gwneud na'n llwyr na'n rhannol o faen wedi ei atgynhyrchu, metel na cherameg, ac

(c) yn cynnwys un neu fwy neu'r cyfan o'r canlynol:

(i) croes syml;

(ii) geiriad syml a gweddus;

(iii) motiff gweddus.

(2) Gellir derbyn i fynwent gyda chaniatâd ysgrifenedig yr Archddiacon

(a) garreg fedd o fewn y disgrifiad uchod ond a wrthodwyd gan y Periglor;

(b) garreg fedd heb fod yn cydymffurfio â rheoliad 15(1) o hynyma ond er hynny'n cynnwys dim ond carreg ben, croes neu garreg fflat, gyda geiriad gweddus a heb fod wedi ei gwneud na'n llwyr na'n rhannol o faen wedi ei atgynhyrchu, metel na cherameg;

(c) garreg fedd sydd yn cynnwys engrafiad neu lun syml a gweddus o'r marw.

(3) Ar wahân i hyn ni cheir codi na chofeb na charreg fedd mewn mynwent, gan gynnwys y rhai hynny sy'n perthyn i weddillion corff a losgwyd, heb Hawleb.

(4) Mewn achos lle bo cais am gydsyniad yr Archddiacon ynglŷn â charreg fedd fel y nodwyd yn rheoliad 15(2) o hynyma, rhaid i'r Archddiacon, o fewn wyth niwrnod ar hugain, gyfleu, mewn ysgrifen, i'r sawl sy'n gwneud y cais ac i'r Periglor ei ganiatâd neu ei wrthwynebiad.

(5) Ni chaiff unrhyw ran o sylfaen goncrid fod yn uwch na lefel gyffredin y tir.

16. *(1)* Ymdrinir â chais am adnewyddu cofeb neu garreg fedd neu roi un arall yn ei lle dan reoliadau 14 a 15 o hynyma.

(2) Y mae symud cofeb neu garreg fedd o'i lle mewn mynwent i le gwahanol yn y fynwent honno neu i unrhyw fynwent arall yn golygu gwneud cais o'r newydd am godi neu newid o fewn rheoliadau 14 a 15.

17. Ac eithrio blodau sidan a phabi Diwrnod Coffa, ni cheir gosod unrhyw dorchau neu flodau fffug, llwyni, fasys neu lestri blodau sefydlog, addurniadau, cerrig mâl, graean, cerrig palmant na cherbau ar nac o amgylch unrhyw fedd neu lecyn mewn mynwent a neilltuwyd ar gyfer gweddillion cyrff a losgwyd.

COED

18. Ni cheir plannu coed mewn mynwent heb ganiatâd ysgrifenedig yr Archddiacon.

19. Gyda chaniatâd y Periglor gall y Cyngor Plwyf Eglwysig wneud cais i'r Archddiacon am ganiatâd i gwympo coed mewn mynwent, a heb amharu ar hawliau Corff y Cynrychiolwyr, ac yn ddarostyngedig i unrhyw Orchymyn er Diogelu Coed neu Reolaethau Ardal Cadwraeth, bydd gan yr Archddiacon hawl i roi'r cyfryw ganiatâd. Bydd unrhyw elw a wneir wrth werthu'r cyfryw goed yn eiddo i gronfa briodol y plwyf.

DEHONGLI

20. Yn y Rheoliadau hyn:

(a) cynhwysa'r gair "plwyf" fywiolaethau rheithorol ac ardaloedd confensiynol;

(b) cynhwysa'r gair "mynwent" bob tir a ddelir gan Gorff y Cynrychiolwyr gydag eglwys neu gapel yn sefyll arno, pob claddfa ar wahân, a phob wal derfyn a waliau eraill, gwrychoedd, cloddiau a llidiardau o amgylch neu ar y cyfryw dir neu'r claddfeydd.

(c) golyga'r gair "Rheolau" y Rheolau a wnaed gan Gorff y Cynrychiolwyr, yn unol ag is-adran 4(2) o Ddeddf yr Eglwys yng Nghymru (Claddfeydd), 1945, neu unrhyw Ddeddf yn diwygio neu'n cymryd lle'r Ddeddf honno;

(d) yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Rheolau, lle bo bywoliaethau'n wag ystyrir mai'r Deon Bro yw'r Periglor at amcanion y Rheoliadau hyn; ac

(e) ymyl, wedi ei gwneud o unrhyw ddeunydd, sy'n amlinellu neu'n amlinellu'n rhannol safle bedd yw "cerb".

TAFLEN TÂL

TALIADAU YNGLŶN Â CHLADDU

	£
Am y gwasanaethau a roddir gan y Periglor neu gan Weinidog arall a fo'n gweinyddu wrth gladdu...	57.00
Am gofrestru claddu	12.00
At Gronfa Cadwraeth y Fynwent am gladdu mewn bedd neu gladdgell	196.00

Ni fydd tâl yn ofynnol lle bo claddu baban marw-anedig nac, yn gysylltiedig â hynny, am wasanaeth a roir gan y Periglor neu Weinidog arall a fo'n gweinyddu yn y gladdedigaeth neu'n gysylltiedig â hi nac am gofrestru claddu.

Am dorri bedd, ac am furio os bydd angen, bydd y gost ffeithiol ac angenrheidiol yn daladwy eithr onid oes taliad ar wahân i'w wneud i'r sawl a wnaeth y gwaith, codir y tâl sydd ym marn y Periglor yn rhesymol yng ngoleuni cost llafur yn yr ardal.

TALIADAU AM YR HAWL I GODI COFEBAU A CHERRIG BEDDAU

	£
Croes bren blaen	21.00
Carreg fedd ar ei gorwedd, neu'n sefyll wrth y pen	158.00
Carreg fflat syml heb fod yn fwy na 12" (305mm) wrth 12" (305mm), wedi ei gosod yn is na lefel gyffredin y tir, neu garreg fedd unionsyth heb fod yn fwy na 18" (457mm) o ucher wrth 12" (305mm) o led neu garreg lethrog heb fod yn fwy na 18" (457mm) o hyd wrth 12" (305mm) o led a 4" (102mm) o uchder wrth y pen yn coffáu rhywun a amlosgwyd.	81.00
Ysgrifen ychwanegol ar unrhyw gofeb	36.00

Cofebau neu gerrig beddau heblaw'r uchod: y tâl sydd ym marn y Periglor yn rhesymol, ond heb fod yn fwy na 10 y cant o gost y gwaith i'r prynwr.

NODIADAU

(1) Gan blwyfolion yn unig (sef y rhai sy'n byw fel arfer yn y plwyf), y rhai sy'n marw yn y plwyf, y rhai a fu'n byw yno a'r rhai na fuont yn byw yno y dymunir agor beddau neu gladdgelloedd teuluol ar eu cyfer a pherthnasau agos iddynt wedi eu claddu yn y fynwent eglwys, a'r rhai sydd ar rol yr etholwyr ar ddyddiad eu marwolaeth y mae'r hawl gyfreithiol i gael eu claddu yng nghladdfa'r plwyf.

(2) Ac eithrio i'r graddau y mae'r Ddeddf a enwyd yn cadw hawliau, ni cheir gwahaniaethau rhwng claddu aelodau o'r Eglwys yng Nghymru a phersonau eraill.

Cynhyrchwyd a argraffwyd gan:
Gwasg yr Eglwys yng Nghymru
39a Heol Gadeirlan
CAERDYDD CF11 9XF

Argraffwyd ar papur ailgylchedig.